

Fakta fra evalueringen af gymnasireformen på hf

Gymnasireformen, der trådte i kraft i 2017, har som mål at styrke elevernes faglighed, trivsel og overgang til videregående uddannelse. På den toårige hf-uddannelse indeholder reformen særligt store ændringer. Bl.a. har uddannelsen fået en professionsrettet og praksisorienteret profil, og eleverne afslutter fag hvert semester.

Evalueringen af reformen på hf viser, at der endnu kun er få målbare resultater, hvilket ikke er overraskende, da evalueringen er gennemført, kun to år efter reformen er trådt i kraft. Visse af de foreløbige tendenser kan dog være vigtige at give en særlig opmærksomhed på uddannelsesinstitutionerne og i Børne- og Undervisningsministeriet.

I dette faktaark fremgår udvalgte og foreløbige resultater fra evalueringen gennemført i 2019. Reformen følges frem til 2021.

Udvalgte resultater

- Eleverne oplever undervisningen som mindre professionsrettet og praksisorienteret, end før reformen trådte i kraft.
- Semesterstrukturen virker motiverende for eleverne, men der er også udfordringer.
- Blandede fagpakkeklasser hæmmer professionsretning af undervisningen.
- Projekt- og praktikforløb er i lav grad med til at afklare elevernes valg af fagpakke.
- Eleverne på hf trives lige så godt som før reformen, men mindre godt end eleverne på de treårige uddannelser.

Der er endnu kun få målbare resultater af gymnasireformen på hf

I nedenstående tabel fremgår udviklingstendenser for de centrale reformelementer på hf, hvor det har været muligt at sammenligne en baselinemåling, fra før reformen trådte i kraft i 2017, med resultater fra 2019. Tabellen viser, at der kun har været en signifikant udvikling i lærere og elevers vurdering af, hvor ofte undervisningen er professionsrettet og praksisorienteret. Her har der været en mindre nedgang.

Mange af spørgeskemaets spørgsmål om hf er stillet for første gang i 2019. Dette betyder bl.a., at det fx ikke er muligt at undersøge udviklingen i elevernes afklaring af fagpakkevalg som følge af praktik- og projektforløb eller deres afklaring af videre uddannelse som følge af undervisning på fagpakkerne.

Læsevejledning:

- ↓ en signifikant negativ udvikling fra 2017 til 2019
- ↑ en signifikant positiv udvikling fra 2017 til 2019
- fravær af udvikling fra 2017 til 2019

Oversigt over udviklingstendenser i reformens første to år på hf

		2017-2019
Professionsretning og praksisorientering på hf	Professionsretning og praksisorientering af undervisningen på hf	↓
Styrket faglighed	Styrket faglighed (elevernes studiekompetencer)	—
	Lærernes integration af løbende evaluering og feedback i undervisningen	—
	Lærernes fokus på skriftlighed i undervisningen ¹	—
	Digitalisering (anvendelse af it-værktøjer til pædagogiske formål)	—
	Fokus på udvikling af elevernes innovative kompetencer	—
	Fokus på udvikling af elevernes globale kompetencer	—
	Fokus på udvikling af elevernes karrierekompetencer gennem toning af undervisningen	—

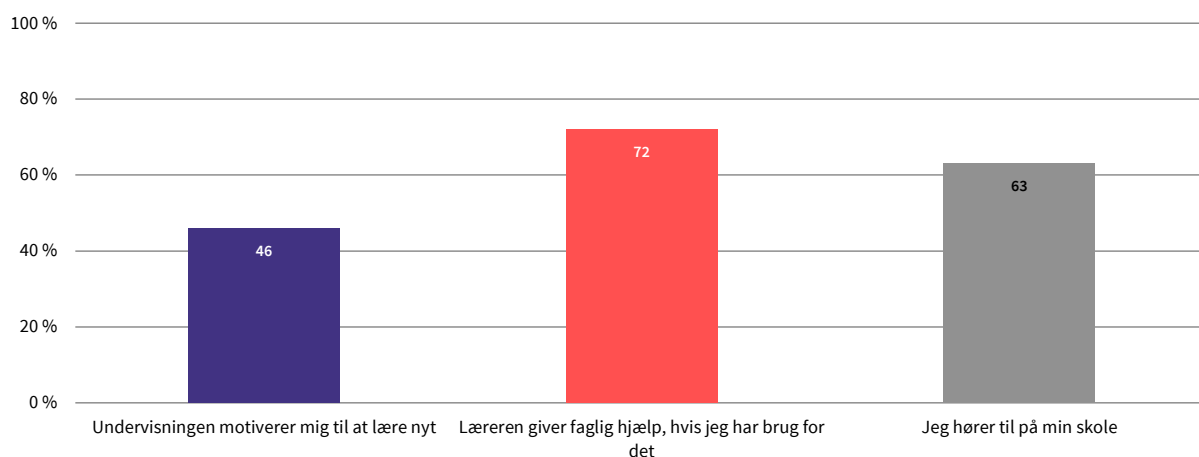
¹ Lærerne på hf har i lidt mindre grad end før reformen fokus på at udvikle elevernes skriftlige kompetencer, men faldet er ikke signifikant, og derfor er der ingen nedadgående pil i tabellen.

Hf-eleverne trives lige så godt som før reformen

Hf-eleverne havde en relativt høj både faglig og social trivsel i januar 2019 (hhv. 3,73 og 4,02 på en fempunktsskala), men deres trivsel er en smule lavere end hos eleverne på de treårige uddannelser (hhv. 3,83 og 4,29). Der er ikke sket nogen udvikling over tid i hf-elevernes trivsel, ligesom der heller ikke er sket en udvikling i deres faglige niveau.

Ser man nærmere på, hvad fempunktsskalaen dækker over, så fremgår det, at 46 % af hf-eleverne i januar 2019 svarer, at undervisningen tit eller meget tit motiverer dem til at lære nyt, og at 72 % oplever, at læreren tit eller meget tit giver faglig hjælp, hvis de har brug for det. Desuden er 63 % af hf-eleverne enige i, at de føler, at de hører til på deres skole.

Udvalgte indikatorer for hf-elevernes trivsel

En rummelig kultur er vigtig for eleverne på hf

De kvalitative data viser, at eleverne selv giver udtryk for, at der er en rummelig kultur på hf, og at det har stor betydning for deres valg af uddannelsen. Elevinterviewene viser, at der kan være fordele ved det interessefællesskab, en fagpakkeklasse kan rumme, men også at skiftet til en fagpakkeklasse kan have en negativ betydning for nogle elevers trivsel og motivation for at gå i skole.

Semesterstrukturen motiverer eleverne, men der er også udfordringer

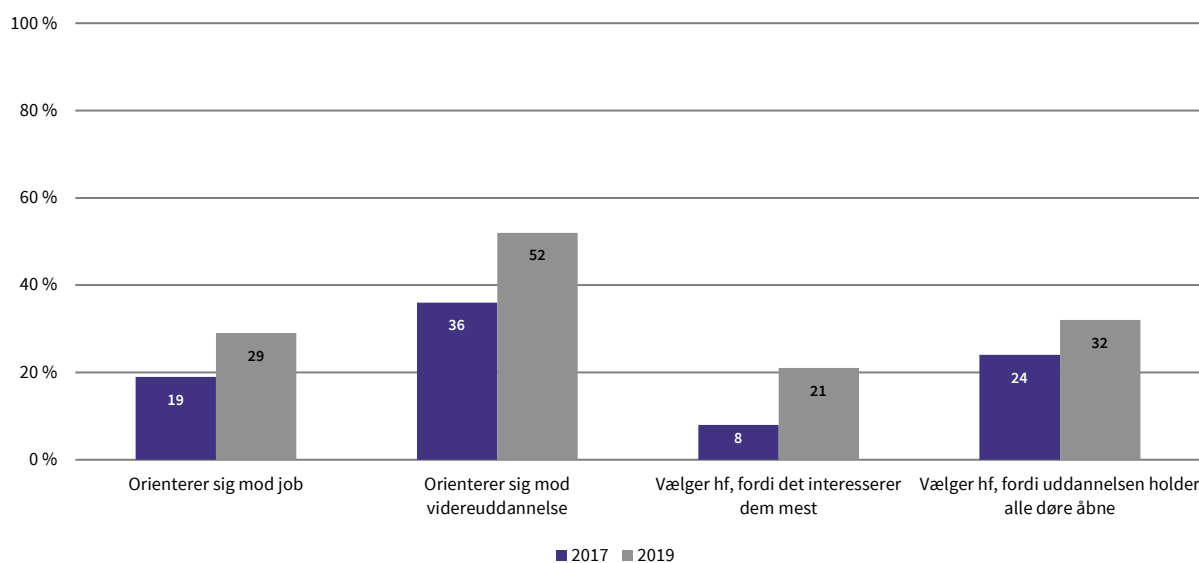
Den nye semesterstruktur motiverer nogle elever, fordi den gradvise afslutning af fag hjælper eleverne til at fokusere deres indsats i de enkelte fag. Samtidig viser spørgeskemaundersøgelsen, at der er store praktiske og administrative udfordringer forbundet med semesterstrukturen. Dette er særligt i forbindelse med planlægning og afholdelse af vintereksamen, som afvikles på samme tid som undervisning i øvrige fag.

Evalueringen peger på, at der er nogle centrale udfordringer med de to prøver i hhv. den naturvidenskabelige faggruppe (NF) og kultur- og samfundsfagsgruppen (KS). Disse udfordringer relaterer sig til et stort ressourceforbrug i forbindelse med prøveafvikling af to prøver for hver faggruppe og til uklarhed om, hvordan det enkeltfaglige og det flerfaglige bør vægtes i hhv. undervisning og prøve. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at kun 21 % af lærerne i kultur- og samfundsfagsgruppen er enige i, at der er gode rammer for at udvikle elevernes fagfaglige kompetencer i denne faggruppe, mod 46 % af lærerne i den naturvidenskabelige faggruppe.

Markant udvikling i elevernes bevæggrunde for at vælge hf

Spørgeskemaundersøgelsen viser, at flere 1. hf-elever orienterer sig mod de muligheder for job og videreuddannelse, hf-uddannelsen kan give dem, når man sammenligner 2017 og 2019. Desuden er der sket en væsentlig stigning i andelen af elever, der vælger hf, fordi det er den uddannelse, som interesserer dem mest (21 % i 2019 ift. 8 % i 2017)². Endelig er der en lidt større andel af elever, der vælger hf, fordi uddannelsen holder alle døre åbne (32 % i 2019 ift. 24 % i 2017). Udviklingen i elevernes bevæggrunde for at vælge hf kan til dels skyldes, at hf med reformen har fået en tydeligere professionsrettet profil. Over halvdelen af hf-eleverne (56 %) ved i 2019, hvad de vil bruge uddannelsen til, allerede når de begynder på hf.

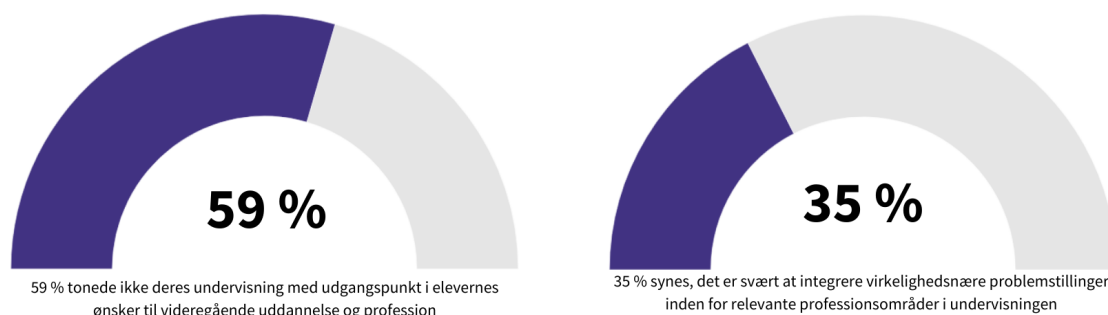
Udviklingen i elevernes bevæggrunde for at vælge den toårige hf-uddannelse

Undervisningen er blevet mindre professionsrettet og praksisorienteret

Over halvdelen af lærerne (59 %) svarer, at de i første halvdel af skoleåret 2018/19 ikke tonede deres undervisning med udgangspunkt i elevernes ønsker til videregående uddannelse og profession. En tredjedel (35 %) af lærerne svarer, at det er svært at integrere virkelighedsnære problemstillinger inden for relevante professionsområder i undervisningen.

Lærernes professionsretning og praksisorientering af undervisningen

² Det har været muligt for eleverne at sætte flere kryds i spørgeskemaet.

Projekt- og praktikforløb er i lav grad med til at afklare elevernes valg af fagpakke

Projekt- og praktikforløbene har kun i lav grad betydning for elevernes afklaring af valgfag og valg af fagpakke: Ca. hver fjerde elev er enig i, at forløbet på 1. semester var med til at afklare deres valg af valgfag, mens kun 13 % er enige i, at forløbene på 1. hf samlet set var med til at afklare deres valg af fagpakke.

Evalueringen peger på, at årsagerne til, at mange elever ikke oplever projekt- og praktikforløbene som afklarende, findes i skolernes tilrettelæggelse og elevernes viden og afklaring, før de begynder på hf. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at afklarede elever, som har et godt overblik over uddannelsesmuligheder og fagpakker, allerede før de starter på uddannelsen, får mere ud af projekt- og praktikforløbene end elever, som ikke har overblik.

Blandede fagpakkeklasser hæmmer professionsretning

Evalueringen viser tydeligt, at blandede klasser, hvor eleverne går på forskellige fagpakker, udgør en væsentlig barriere for, at lærerne kan gennemføre en professionsrettet undervisning, der har sammenhæng på tværs af fag. Det fremgår af spørgeskemaundersøgelsen, at kun en tredjedel af de lærere, som underviser elever i blandede fagpakkeklasser, inddrager tekster, eksempler eller opgaver med udgangspunkt i de professionsområder, eleverne interesserer sig for, mindst en gang om måneden. Blandt de lærere, som underviser elever i en ren fagpakkeklasse, er det næsten halvdelen.

Årsagerne til, at skolerne opretter blandede fagpakkeklasser, er flere. Hensynet til elevernes trivsel er én årsag. En anden årsag er, at blandede fagpakkeklasser giver skolerne en bedre økonomisk ramme for at oprette flere fagpakker. Denne strategi lykkes i høj grad, idet 88 % af eleverne får opfyldt deres første prioritet.

Størstedelen af hf-eleverne vælger fagpakke ud fra faglig interesse

71 % af eleverne vælger fagpakke ud fra faglig interesse. Fagpakkens kobling til videregående uddannelse samt relevans for den type arbejde, eleverne gerne vil beskæftige sig med, spiller også en rolle for ca. 38 % af eleverne på hf.

Udfordringer med at udbyde hf med overbygning

Halvdelen af hf-skolerne i spørgeskemaundersøgelsen udbød en udvidet fagpakke under den toårige hf-uddannelse, mens kun en fjerdedel oprettede dem. I interviews peger en række ledere på, at der står skemamæssige og økonomiske forhindringer i vejen for at oprette den udvidede fagpakke. Der er også udfordringer med at udbyde det supplerende overbygningsforløb (SOF), som eleverne kan læse efter en toårig hf. Dette skyldes bl.a., at eleverne ikke nødvendigvis kan få statens uddannelsesstøtte (SU), mens de læser.

Om undersøgelsen

Dette faktaark består af udvalgte resultater fra den fjerde delrapport i følgeforskningsprogrammet til gymnasireformen, som løber frem til 2021 og gennemføres i samarbejde mellem Rambøll Management Consulting (Rambøll) og Danmarks Evalueringsinstitut (EVA). Styrelsen for Undervisning og Kvalitet er rekvirent på opgaven.

Hvert år frem mod 2021 gøres status over foreløbige resultater og fremdrift i implementering af reformen samt skolernes arbejde med at implementere reformen på de fire gymnasiale uddannelser. Desuden sætter følgeforskningen hvert år fokus på et særligt tema, som i år er reformen på hf.

Datagrundlaget står beskrevet i fjerde delrapport og kan findes på www.emu.dk og www.eva.dk. Her findes også de andre publikationer fra undersøgelsen.

